

Modernség és hagyományok a kortárs kínai lírában:

ZHAI YONGMING (翟永明)

CSIBRA ZSUZSANNA, PPKE, KÍNAI SZAK

A MODERN KÍNAI KÖLTÉSZET KLASSZIKUS ALAPJAI

- ✘ A kínai szöveghagyomány gazdagsága - az írott szöveg jelentősége - az írásbeli nyelvhasználat fontossága
- ✘ A líra műfajok jelentősége - a műfajok elkülönítése tartalmi jegyek alapján, morális szempontok szerint (konfuciánus irodalomesztétika) - később taoista-buddhista hatás - a művészetelmélet kiteljesedése
- ✘ A költészet mint művészeti ág és szövegalkotói készség – az eredetiség és hagyománytisztelet kérdése – a klasszikus költészet presztízse

A KÖLTÉSZET SZEREPE A MODERN KORI KÍNÁBAN

- ✘ A 20. sz. elején kibontakozó reformmozgalom – a beszélt nyelvhez közelítő irodalmi nyelvhasználat, a korábbi, korszakokat és távolságokat átívelő klasszikus műveltséggel szemben – új szempontok: A szélesebb közönség számára befogadható költészet, a költészet „kínai” jellegének hangsúlyozása
- ✘ A kínai versírás metódusának újabb tendenciái, a nyugati líra erősödő befolyása: távolodás a történelmi gyökerektől és közelítés a világirodalmi tendenciához, amelyben az egyetemes törekvések felülírták a nemzeti értékeket.

A MODERN KÖLTÉSZET PRESZTÍZSÉNEK CSÖKKENÉSE

- ✘ A modern kínai költészet kritikusainak felfogása: a kínai költészet hagyományaitól távolodó egyetemesség kérdése: mitől marad akkor kínai egy vers?
- ✘ Kettős szorítás: modernnek lenni és megmaradni a kínai elvárások keretei között
- ✘ Egyetemesség és kínaiság kérdése új megvilágításba kerül a kommunista propaganda szolgálatában

A KÍNAI KÖLTÉSZET A 80-AS ÉVEKTŐL

- ✘ A megújulási folyamat előidézői maguk is több szállal kötődtek a nyugathoz - áttörés az egyetemes és kínai összeegyeztetésének kérdésében – a nyugati modern irodalom műfordításai révén a kétféle megközelítés ötvözése
- ✘ az idegen nyelven megismert gondolatok anyanyelven való megfogalmazása – kínaizálása – a modern kínai költészet megteremtése

A KORTÁRS KÍNAI KÖLTÉSZET EGYIK IKONIKUS ALAKJA: ZHAI YONGMING 翟永明 (1955)

- ✘ kettős determináltságában válik költészetének főhősvé: a gondolatait szabadon kifejezni kívánó ember és a nemével szembeni, tradicionális elvárásokkal szembesülő nő önazonosság-keresése ölt testet verseiben.
- ✘ Fiatalkori éveit Szecsuánban töltötte - a kulturális forradalom évei – a vidék mozdulatlansága és az értékváltás kényszere
- ✘ Szecsuán mint a Tang-kori nagy költőalakok tartózkodási helye: Du Fu (杜甫 712-770) Xue Tao (薛涛 768-832) költőnő életének fontos színhelye

HAGYOMÁNY ÉS MODERNSÉG ZHAI LÍRÁJÁBAN

- ✘ Költészete több mint egyszerű szintézise e fogalmaknak – a patriarchális közegben lírájának főszereplője a „másik oldal” (Tao Naikan 陶乃侃) a női, misztikus, yin pólus
- ✘ A „homály”, a „ködös”, „meghatározhatatlan” azaz Menglong (朦胧)-költők első generációja a 80-as évek költői – a művészi autonómia és társadalmi krekesztettség egyszerre
- ✘ Költészetének fő irányelvei az igazságokként elfogadott koncepciók körüljárása, más nézőpontból való bemutatása - a világ-kultúra-élet kérdései a „homály”-os oldalról, a nő szemével
- ✘ A társadalmi tudatossággal szemben az ösztönök, a tudatalatti világának feltárása

-
- ✘ Első verseskötetében, amely *Nők* (女人Nüren) címmel jelent meg 1984-ben, 20 verset közölt. A negyedik költemény a *Szomjúhozás* (Kewang渴望) címet viseli.
 - ✘ a '90-es évek elején másfél évet Amerikában töltött, végül visszatért hazájába, ott folytatta költői munkásságát. 1997-ben jelent meg *Egyszerű dalok az éjszakában* (Heiyeli de suge黑夜里的素歌) című kötete, amely újabb kiadásában a *Tizennégy egyszerű dal* (Shisi shou 十四首素歌) címet kapta. A kötet első darabja *Az álmatlanság dala* (Shiyan zhi ge失眠之歌)

ZHAI YONGMING: KEWANG 渴望 (SZOMJÚHOZÁS)

Ma éjjel minden fény érted ragyog
Ma éjjel magad vagy egész nemzetséged,
mely örök időkig fennmarad, testedből melankólia
szűrődik, csodálatos vízcseppek távoznak veled.
A Hold tiszta, illatos testként
mély álomba zuhan, bódító illatot áraszt.
Két nappal közé szorulva ezen az éjszakán
szemed sötét karikái még örömtől ragyognak.
Miféle zajok tornyosulnak bennem
lecsendesíthetetlenül, úgy érzem, mintha valami alakot öltene,
az álombéli falak sötétséget árasztanak, mintha szemed előtt elmosódó árnyakat látnál
a test minden egyes pórusából
megfoghatatlan jelentések nyílnak
az éjjeli égbolton a csillagok földöntúli fénye világít
miközben szemed megtelik távoli korok szomorúságával és akaratával
magaddal hordozod az elégedettség sebeit,
és belefelelkezel a gyönyörű látványba közben egy démoni hatalom
kitörölhetetlen emlékké teszi ezt a pillanatot.

渴望

今晚所有的光只为你照亮
今晚你是一小块殖民地 久久停留，
忧郁从你身体内
渗出，带着细腻的水滴
月亮像一团光洁芬芳的肉体
酣睡，发出诱人的气息
两个白昼夹着一个夜晚
在它们之间，你黑色眼圈
保持着欣喜
(...)
带着心满意足的创痛
你优美的注视中，有着恶魔的力量
使这一刻，成为无法抹掉的记忆

Köszönöm a figyelmet!